

A földbirtokreform-novella erdészeti vonatkozásai.

A földmivelésügyi miniszter a földbirtokreformról szóló 1920. évi XXXVI. t.-c. kiegészítését tervezi. A novelláris kiegészítés céljaként az alaptörvény gyorsabb és szabatosabb végrehajtása van odaállítva, tényleg azonban az előadói tervezetben sokkal többről van szó: az alaptörvényben lefektetett alapelvek és keretek lényeges módosításáról.

Az 1920. évi XXXVI. t.-c. 83. §-a az erdőt teljesen kivonja a földbirtokreform köréből, abból indulva ki, hogy egyfelől az erdőgazdasági talajok általában nem alkalmasak arra, hogy a nép között, amely mezőföldet kíván, feldaraboltassanak s legkevesbbé Csonka-Magyarország csekély erdőállományát szabad ily uton részleges pusztulásnak kitenni. Sőt ez az alaptörvény arra is módot nyújt (28. §), hogy az erdőgazdasági üzem zavartalan viteléhez és a határok kikerekítéséhez nélkülözhetetlen mezőgazdasági földek a földreform során mentesítsenek.

Ennek ellenére az alaptörvény végrehajtása során is előfordultak oly esetek, amelyek erdőgazdasági tekintetben sem közömbösek: így pl. tapasztaltuk, hogy a bíróságok némely helyen (pl. Borsod megyében) az uradalmakat kötelezték arra, hogy régebbi legelőterületeiket, amelyeket mély vizmosások árkolnak, amelyek azonban legeltetési tilalom alá véve idővel benőttek és megnyugodtak, ismét megnyissák a községek csordái részére. Számtalan kopár terület és romboló patak fog ekként keletkezni, bizonyára nem nagy dicsőségére a hazai kulturának.

Sajnálatos következménye a földbirtokreformnak az is, hogy számos gazdasági fásítás, régi fasor stb. esik annak áldozatul. A földbirtokos csak a talajt köteles átadni, természetesen tehát, hogy a rajta lévő fákat az átadás előtt a magá javára hasznosítani igyekszik. De ha ott is hagyja a régi tulajdonos, az új gazda ritkán hagyja meg őket helyükön.

Amit azonban a novella szerzője tervez: legelők kihasítását az erdőkből és az erdőbirtokok megválthatóságát, az már egyenesen a magyar erdőgazdaság életébe vág s megvalósu-

lása szinte hihetetlen merénylet lenne e csonka ország teljesen elégtelen erdőállománya ellen.

Az Országos Erdészeti Egyesület az OMGE-vel is karöltve sietett tiltakozásának kifejezést adni. A helyzetet talán legjobban úgy ismertethetjük meg t. olvasóinkkal, ha alábbiakban egyfelől a novellatervezetnek bennünket legközvetlenebbül érintő 8. §-át idézzük, másfelől az egyesületnek erre vonatkozóan a földmivelésügyi miniszterhez intézett felterjesztését kivonatossan ide iktatjuk.

A novellatervezet 8. §-a a 3. bekezdéstől kezdve következőképen hangzik:

A T. (alaptörvény) 28. §-ában említett mentesítő körülmények nem alkalmazhatók, ha az Országos Földbirtokrendező Bíróság megállapítása szerint súlyos indokok szólnak az ellen, hogy a megváltást szenvedő kezén föld maradjon, vagy ha a mentesítő körülmény visszaélésnek vagy a földbirtok helyesebb megoszlása meggátlására irányuló törekvéseknek az eredménye.

Hivatásos gazdának nem lehet tekinteni azt, aki maga csak a T. 28. §-a alá eső birtok megszerzése óta folytat kizárólagos élethivatás gyanánt gazdálkodást.

A T. 28. §-a vagy más rendelkezése értelmében egészen megváltható földbirtokhoz tartozó erdőnek az egész birtokkal együtt történt megváltását a T. 83. §-a nem gátolja. Az ilyen módon megszerzett erdőt azonban feldarabolni nem szabad, hanem üzemterv szerint kell kezelni s amennyiben azt másképen nem lehetne biztosítani, állami kezelésbe kell adni.

Az OFB a földmivelésügyi miniszter hozzájárulásával kivételesen elrendelheti más erdőterületek megváltását is akkor, midőn közlegelőhöz vagy házhelyekhez való juttatás érdekében mérsékelt kiterjedésű s e célokra alkalmas fekvésű és talaju erdőterület megváltása a legcélszerűbb.

Az Országos Erdészeti Egyesület felterjesztésében mindenekelőtt élénk sajnálatának ad kifejezést, hogy amidőn az előadói tervezet 8. §-a erdőterületekre vonatkozó mélyreható rendelkezéseket tartalmaz, az hozzászólás végett mégsem adatott ki neki. Reámutat továbbá arra, hogy ha a földmivelésügyi miniszter ezt a tervezetet magáévá tenné, ellentétbe jutna elődei erdőgazdasági politikájával, de saját erdészeti törvényeivel is, melyeket a közelmúltban alkotott.

A tervezet 8. §-a mozgóvá teszi azt a megfogyott magyar erdőbirtokot, amelynek régi tulajdonosai kezén, osztatlan egészben való megmaradását eddig a magyar kormányok nemzetfenntartó szükségességnek ismertek és amelynek további csökkentése éppen az ország mai sulyos fahiánya mellett gazdaságilag egyáltalában meg nem okolható.

Sulyos aggályokat kelt a 8. §. 3. bekezdése, amely bizonyos, közelebbről meg nem jelölt indokok esetén a T. 28. §-ában említett mentesítő körülményeket felfüggeszti. Ezek között szerepelnek a 6. pontban azok a mezőgazdasági ingatlanok, amelyek a velük kapcsolatos erdőgazdaság üzemének viteléhez és az erdőbirtokok határainak kikerekítéséhez nélkülözhetetlenek.

Ez a mentesítő körülmény nem a birtokos személyéhez fűződik, hanem tárgyi jellegű gazdasági szükségszerűség, tehát abban az esetben is esorbitatlanul fennáll, ha a birtokos egyébként az említett, de közelebbről meg nem jelölt indokok alapján kifogás alá esik.

A tervezet 8. §-ának 5. bekezdése az erdőt is a megváltható birtokrészek közé sorolja, a nélkül, hogy távolról is megjelölné azokat az eseteket, amidőn ezt megengedhetőnek tartja. Az így támadó és erdőgazdasági okokkal alá nem támasztható jogbizonytalanság sulyos gazdasági következményeket von maga után. Az erdő faállományának mielőbbi kihasználására ösztökéli a birtokost és távoltartja attól, hogy erdejében bármi beruházást létesítsen. Sőt erdősíteni sem fog, mert nem tudja, meddig marad az erdő az övé?

Az erdő földbirtokreform céljaira nem alkalmas. A mai erdőterület a más művelésre nem alkalmas talajokra van visszaszorítva, de egyébként is az ország fainsége, amely miatt minden évben milliárdokat adózunk szomszédainknak, minden talpalatnyi erdőnek fenntartását teszi szükségessé.

Ez egyik oka annak, hogy a 8. § utolsó pontját is a leg-sulyosabb aggálllyal fogadjuk s az ellen a leghatározottabban tiltakozunk. A közlegelők céljaira való igénybevétel lehetősége egyértelmű erdőgazdaságunk tönkretételével. Az így kinyitott zsilipeken az igénylések oly áradata szabadulna ki,

amely mai erdőterületünk nagy részének produktivitasát veszélyeztetné és az O. F. B. által sem lenne a mérséklet határai között tartható.

Népünk, sajnos, a legelők ápolásáról és okszerű használatáról fogalommal nem bír. Régebbi legelőit jókarban tartani nagyon kevés helyen tudta s ha egy területet kiélt, terméketlen, vizmosásoktól szaggatott kopársággá tette, akkor új területeket követel az erdő rovására, hogy azokat éppen oly okszerűtlenül használja és a legrövidebb idő alatt tönkretegy, mint az eddigieket.

Nem lehet kormányzati cél, hogy egyfelől számos kopárságot nagy áldozatokkal beerdósítsunk, vizmosásokat megkössünk, másfelől azonban újabb kopárok keletkezését törvényhozási úton elősegítsünk!

Végül kifogásolja az egyesület felterjesztése, hogy a tervezet az erdőt a földbirtokreform tárgyává teszi, a nélkül, hogy az O. F. B.-ban erdőgazdasági szakértőknek helyet adna, vagy ilyenek meghallgatásáról bárhol gondoskodnék.

Az 1923. évi párisi nemzetközi természetvédelmi kongresszusról.

Irta: **de Pottere Gerard**, min. tanácsos.

A franciák fővárosát diszitő nagy botanikus és fűvészkerthez (Jardin des Plantes) tartozó természetrajzi muzeum termeiben nyílt meg 1923. évi május hó 31-én L. Mangin igazgató vezetése alatt a természetvédelmi kongresszus.

A szőnyegre kerülő kérdések iránti meleg érdeklődésünknek számos francia természettudós, hivatalos funkcionárius, technikus és természetbarát adott megjelenésével kifejezést; ezeken kívül a külföldi államok részéről, betürend szerint felsorolva, eddigi tudomásom szerint csupán az Amerikai Egyesült Államok, Belgium, Lengyelország, Luxemburg, Magyarország, Nagy-Britannia, Németalföld, Spanyolország és Svájc képviseltette magát. Feltűnőnek jelezhetem, hogy az utódállamaink közül egyetlen egy sem vett részt a kon-